

**«Өзін-өзі тану пәнін оқыту әдістемесі» пәні бойынша
Ұлттық біліктілік тестілеуге арналған
тест спецификациясы**

1. Мақсаты: Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін педагогтарды аттестаттау барысында Ұлттық біліктілік тестілеуге арналған тест тапсырмаларын әзірлеу үшін құрастырылған.

2. Міндеті: Педагогтардың біліктілік деңгейінің біліктілік талаптарға сәйкестігін анықтау.

3. Мазмұны: 01140400 – «Өзін-өзі тану» мамандығы, 4S01140401 – Бастауыш және негізгі орта білім берудің өзін-өзі тану мұғалімі біліктілігіне арналған «Өзін-өзі тану пәнін оқыту әдістемесі» пәні бойынша педагогтарды аттестациялауға арналған тест.

№	Тақырып	№	Тақырыпша
01	Өзін-өзі тану пәнін оқыту әдістемесінің негізгі ұғымдары	01	«Руханилық», «адамгершілік» түсініктерінің мәні мен өзара байланысы. «Мәңгілік жалпы-адамзаттық құндылықтар» ұғымы рухани-адамгершілік білім беру Бағдарламасының негізі ретінде. «Өзін-өзі тану» пәнін оқыту әдістемесінің психологиялық негіздері
02	Өзін-өзі тану пәнінің мақсаттылығы	02	Өзін-өзі танудағы мақсаттылық. Мақсаттылық дереккөздері. Педагогикадағы мақсаттылық этаптары. Педагогикалық іс-әрекеттегі жүйе жасаушы элемент – мақсат. Өзін-өзі тануды оқытудың мақсаты. Міндеттерді қою.
03	Өзін-өзі тану пәнінің қағидаттары	03	«Оқыту қағидаты» ұғымының мәні. Ізгілік бағыттылық қағидаты. Жалпыадамзаттық құндылықтар қағидаты. Әлеуметтік ынтымақ-тастық қағидаты. Ұлттық мұра қағидаты. Табиғи сәйкестілік қағидаты.
04	Өзін-өзі тану пәнін оқытудың шарттары	04	«Оқыту шарттары» ұғымының мәні. «Өзін-өзі тану» пәнінің оқыту шарттары. Сүйіспеншілік, сенім, шығармашылық ахуалын тудыру, өзін-өзі зерттеуге арналған жағдайларды жасау, өзін және дүниені интуитивтік тұрғыдан тануын дамыту. Мектептің біртұтас педагогикалық үдерісіне жалпыадамзаттық құндылықтарды интеграциялау. Рухани-адамгершілік білім беру үдерісінде тек ізгі және жағымды әдістерді қолдану қажеттілігі.
05	Өзін-өзі тану пәнінің негізгі мазмұны	05	«Білім беру мазмұны» ұғымының мәні. Білім, білік, дағдылар, қарым-қатынас, шығармашылық іс-әрекет. Бастауыш білім берудің МЖББ стандарты, оқу жоспары, Өзін-өзі тану оқу бағдарламасы, Өзін-өзі тану оқу-әдістемелік кешені.
06	Ақиқат жалпыадамзаттық құндылығын бастауыш сыныптарда зерттеу	06	Ақиқат жалпыадамзаттық құндылығының сипаттамасы. Бастауыш сыныптардағы Ақиқат жалпыадамзаттық құндылығын жарыққа шығару жөніндегі жұмыстың ерекшеліктері. Өзін-өзі тану оқу-әдістемелік кешеніндегі Ақиқат жалпыадамзаттық құндылығын жарыққа шығарудың динамикасы

07	Сүйіспеншілік жалпыадамзаттық құндылығын бастауыш сыныптарда зерттеу	07	Сүйіспеншілік жалпыадамзаттық құндылығының сипаттамасы. Бастауыш сыныптардағы Сүйіспеншілік жалпыадамзаттық құндылығын жарыққа шығару жөніндегі жұмыстың ерекшеліктері. Өзін-өзі тану оқу-әдістемелік кешеніндегі Сүйіспеншілік жалпыадамзаттық құндылығын жарыққа шығарудың динамикасы.
08	Дұрыс әрекет жалпыадамзаттық құндылығын бастауыш сыныптарда зерттеу	08	Дұрыс әрекет жалпыадамзаттық құндылығының сипаттамасы. Бастауыш сыныптардағы Дұрыс әрекет жалпыадамзаттық құндылығын жарыққа шығару жөніндегі жұмыстың ерекшеліктері. Өзін-өзі тану оқу-әдістемелік кешеніндегі Дұрыс әрекет жалпыадамзаттық құндылығын жарыққа шығарудың динамикасы.
09	Ішкі тыныштық жалпыадамзаттық құндылығын бастауыш сыныптарда зерттеу	09	Ішкі тыныштық жалпыадамзаттық құндылығының сипаттамасы. Бастауыш сыныптардағы Ішкі тыныштық жалпыадамзаттық құндылығын жарыққа шығару жөніндегі жұмыстың ерекшеліктері. Өзін-өзі тану оқу-әдістемелік кешеніндегі Ішкі тыныштық жалпыадамзаттық құндылығын жарыққа шығарудың динамикасы.
10	Қиянат жасамау жалпыадамзаттық құндылығын бастауыш сыныптарда зерттеу	10	Қиянат жасамау жалпыадамзаттық құндылығының сипаттамасы. Бастауыш сыныптарда Қиянат жасамау жалпыадамзаттық құндылығын жарыққа шығару жөніндегі жұмыстың ерекшеліктері. Өзін-өзі тану оқу-әдістемелік кешеніндегі Қиянат жасамау жалпыадамзаттық құндылығын жарыққа шығарудың динамикасы.
11	«Өзін-өзі тану» пәні бойынша оқытуды ұйымдастыру формалары	11	Оқыту формасы ұғымы. Оқыту формасының функциясы. Оқыту формасының классификациясы. «Өзін-өзі тану» пәнін оқытудың ұйымдастыру формасы.
12	Өзін-өзі тануды оқытудың негізгі формасы – сабақ	12	Сабақ оқытуды ұйымдастырудың негізгі формасы ретінде. Сабақтардың классификациясы. Сабақ типтерінің сипаттамасы. Өзін-өзі тану сабақтарының ерекшеліктері.
13	Өзін-өзі тану сабағын	13	Сабақтың мақсаты мен міндеттері, олардың жалпыадамзаттық құндылықтармен және қасиеттермен байланысы. Сабақтың

	жоспарлаудың негіздері		рухани-адамгершілік тереңдігі. Өзін-өзі тану сабағын жоспарлаудың үлгісін құрастыру.
14	Өзін-өзі тану сабағындағы жағымды көңіл-күй	14	Өзін-өзі тану сабағында жағымды көңіл-күйдің маңыздылығы. Жағымды көңіл-күйдің ерекшеліктері. Жағымды көңіл-күйдің түрлері. Жағымды көңіл-күйді ұстану ережесі. Жағымды көңіл-күйді жүргізу әдістері.
15	Өзін-өзі тану сабақтарындағы дәйексөздерді қолдану	15	Өзін-өзі тану сабақтарында жағымды пікірлерді қолданудың маңыздылығы. Өзін-өзі тану сабағына арналған дәйексөздердің дәйеккөздері. Өзін-өзі тану сабағында дәйексөздермен жұмыс істеу ережелері. Сабақтардағы дәйексөздердің мысалдары.
16	Өсиет-әңгімелерді айтудың әдістемесі	16	Әңгімелеу өнері. Өсиет-әңгімелер оқушылардың жас ерекшеліктеріне сәйкестігі. Өсиет-әңгімелердің дереккөздері. Педагогтың кітапханасы. Рухани-адамгершілікті әңгімелеуді ұйымдастыру. Рухани-адамгершілікті әңгімеге сұрақтар құрастыру техникасы. Әңгіменің рухани-адамгершілік тереңдігі.
17	Өзін-өзі тану сабағындағы шығармашылық жұмыс	17	Өзін-өзі тану сабақтарында білім алушылардың шығармашылық жұмысын ұйымдастыру. Өзін-өзі тану сабақтарында шығармашылық жұмыстың түрлері. Өзін-өзі тану сабақтарында білім алушылардың шығармашылық жұмысын ұйымдастырудың формалары. Өзін-өзі тану сабағында шығармашылық жұмыстың артықшылықтары. Жалпы білім беретін мектепте «Өзін-өзі тану» пәні бойынша жобалық іс-әрекетті ұйымдастыру.
18	Өзін-өзі сабақтарындағы музыка мен ән айту	18	Музыка тұлғаны тәрбиелеу құралы ретінде. Музыкажәне оқыту. Өзін-өзі тану сабақтарындағы музыка. Ән айту психофизиологиялық процесс ретінде (интуиция және сананың бірлестігі). Хормен ән айтудың пайдалы қасиеттері.
19	Өзін-өзі тану сабағын талдау	19	Сабақты педагогикалық талдау туралы түсінік. Сабақты талдау мақсаттары. «Өзін-өзі тану» адамгершілік-рухани білім беру бағдарламасы тұрғысынан өзін-өзі тану сабағын талдау және өзіндік талдау ережелері. Өзін-өзі тану сабағын талдау критерийлері Критерии анализа урока самопознания (мұғалімнің стилі, пәнді оқытудағы шығармашылық тәсіл, сабақтың рухани-адамгершілік тереңдігі, сабақтағы тәртіп, жұмыс дәптерлері, сабақ жоспарының болуы).
20	Өзін-өзі тану сабақтарындағы білім алушылардың білімін бақылау	20	Білімдерді меңгеруде бақылаудың мәні. Білім алушыларды есепке алу қағидалары мен функциялар. Сабақтағы бағалау және баға.

	мен бағалау		
21	Өзін-өзі тану сабақтарындағы бақылауды ұйымдастырудың әдістері мен формалары	21	Бақылау формасы ұғымы. Бақылау түрлері (ағымдық, тақырыптық финал). Бақылау нысандары (жеке, топтық және фронтальды). Бақылау әдістері (ауызша бақылау, жазбаша бақылау, практикалық бақылау, тестілеу және рейтингтік бақылау, байқау). Өзін-өзі тану сабақтарында қалыптастырушы бағалау. Өзін-өзі тану сабақтарындағы бағалау критерийлері. Жобаны бағалау негізгі критерий ретінде.
22	Өзін-өзі тану бойынша сыныптан тыс іс-шараларды өткізу әдістемесі.	22	Өзін-өзі тану бойынша сынып сағаттарын, конкурстарды, тақырыптық экскурсияларды өткізу ерекшеліктері. Сыныптан тыс іс – шаралардың мазмұны мен ұйымдастырылуына рухани-адамгершілік құндылықтарды қосу тәсілдері.
23	«Өзін-өзі тану» РАББ бойынша ата-аналар үшін тренингер, педагогикалық семинарлар, ата-аналар жиналыстарын ұйымдастыру.	23	Өзін-өзі тану бойынша ата-аналар жиналысын өткізудің мақсаты, ерекшелігі мен маңызы. Ата-аналар жиналыстарының мазмұны мен формалары. Ата – аналар үшін психологиялық-педагогикалық семинарлардың маңызы, мазмұны және мақсаты.
24	Білім беру ұйымдарында Өзін-өзі тану пәнін оқытудың шарттарына қойылатын талаптар	24	Өзін-өзі тану кабинеті туралы ереже. Жабдықтау кабинетіне қойылатын талаптар. Білім беру кеңістігін материалдық-техникалық және оқу-әдістемелік қамтамасыз ету бойынша ұсыныстар.
25	Ізгілік педагогикасының постулаттары	25	Ізгілік педагогикасының манифесті. Ізгілік педагогикасының үш постулаттары (<i>бала – өмірлік құбылыс, бала өмірдегі миссиясының тасымалдаушысы, бала шексіз мүмкіндіктерді тасымалдаушы</i>).
26	Ізгілік педагогикасының семантикасы	26	Педагогика жалпыадамзаттық, планеталық ойлау мәдениеті ретінде. Педагогиканың субъективтілік туралы заңы. Ізгілік педагогика тарапынан ұғымдардың мағынасы: <i>мектеп, педагог, оқушы, сабақ, ізгі педагогикалық үдеріс, жеке тұлға</i> . Ізгілік педагогикасының ұстанымдары (әрбір баланың бойындағы шексіздігіне сену, өзінің шексіздігіне сену, ізгілік педагогикасының өзгеріс күшіне сену).
27	Ізгілік педагогикасының негізінде өзін-өзі тану сабағын	27	Авторитарлық және ізгілік педагогика арасындағы айырмашылық. Өзін-өзі тану сабақтарындағы рухани қоғамдастық. Өзін-өзі тану сабағында ынтымақтастық жоспары. Өзін-өзі тану сабағының диалогтық мәдениеті.

	жүргізудің ерекшеліктері		
28	Өзін-өзі тану сабақтарындағы ізгілік педагогикасының әдістері	28	Педагогиканың ізгі әдісі туралы түсінік. Өзін-өзі тану сабақтарында ізгі педагогиканың әдістерін қолдану.
29	Ынтымақтастық а-ғы оқыту	29	Ынтымақтастық педагогикасының негізгі ережелері. Ш. А. Амонашвилидің бірлесіп оқу туралы ойлары. Л. С. Выготскийдің тұжырымдамасы, жақын даму аймағы. Л. В. Занковтың дамыту бойынша оқыту теориясы. Өзін-өзі тану сабақтарында мұғалімдер мен студенттердің ынтымақтастығы және шығармашылығы.
30	Өзін-өзі танудағы мұғалімнің рөлі	30	«Өзін-өзі тану» пәнін оқытуда мұғалімнің адамгершілік үлгісінің маңыздылығы. Мұғалімнің негізгі қасиеттері. Ізгі ұстаздың заңдары (баланы жақсы көру, баланы түсіну, балаға ақжарқындылықпен қарау) Ізгі мұғалімнің басшылық қағидаттары (баланың қоршаған ортасын ізгілендіру қағидаты, баланың жеке басын құрметтеу қағидаты, баланың өсіп-жетілу барысында төзімділік қағидаты).
Мәтінмәндік тапсырмалар (мәтін, кесте, графика, статистикалық деректер, суреттер және т. б.)			

4. Тапсырма мазмұнының сипаттамасы:

«Өзін-өзі тану пәнін оқыту әдістемесі» пәні өзін-өзі тану сабақтарын өткізу әдістері мен тәсілдерін іріктеумен байланысты болашақ өзін-өзі тану мұғалімінің кәсіби білімі мен іскерлігін қалыптастыруға бағытталған.

5. Тесттің бір нұсқасындағы тест тапсырмаларының қиындығы: тест тапсырмаларының қиындығы 3 деңгейде беріледі: базалық деңгейде (А) – 25 %; орташа деңгейде (В) – 50 %; жоғары деңгейде (С) – 25 %.

Базалық деңгейдегі тест тапсырмалары қарапайым білім мен дағдыларын пайдалануға, түсушінің ең төменгі дайындық деңгейіне баға беруге, белгілі бір нұсқаулардың көмегімен әрекеттерді орындауға, қарапайым дәлелдер мен ұғымдарды пайдалануға негізделген.

Орташа деңгейдегі тест тапсырмалары негізгі білім мен дағдыларын дұрыс пайдалануға, жаңа жағдайларда қарапайым модельдерді тануға, деректерді талдау мен салыстыруға, жүйелеуге, дәлелдерді қолданып, ақпаратты жалпылау мен қорытынды жасау қабілеттерін бағалауға негізделген.

Жоғары деңгейдегі тест тапсырмалары неғұрлым күрделі білім мен дағдыларын пайдалануды, тапсырмалардың күрделі модельдерін тануды, мәселелерді шешу үшін білім мен дағдыларын біріктіруді, күрделі ақпаратты немесе деректерді талдауды, пайымдауды, тұжырымдарды негіздеуге бағытталған.

6. Тест тапсырмаларының формалары: Бір дұрыс жауапты және бір немесе бірнеше дұрыс жауапты таңдауға арналған жабық формадағы тест тапсырмалары.

7. Тест тапсырмаларын орындау уақыты:

Бір тапсырманы орындаудың орташа ұзақтығы 1,5 – 2 минутты құрайды.

8. Бағалау:

Аттестация кезінде тестілеудің жиынтық балы есептелінеді.

Бес жауап нұсқасынан бір дұрыс жауап таңдалған тапсырма үшін – 1 балл, дұрыс орындалмаған тапсырмаға – 0 балл алады.

Бірнеше жауап нұсқасынан барлық дұрыс жауаптар үшін – 2 балл, жіберілген бір қате үшін – 1 балл, екі және одан көп қате жауап үшін – 0 балл беріледі.

9. Ұсынылған әдебиеттер тізімі:

1. Жоғары мектепте «Өзін – өзі тану» пәнін оқыту әдістемесі: оқу-әдістемелік құрал. - Алматы, 2007.
2. Мукажанова Р.А., Омарова Г. А. Мектепте «Өзін-өзі тану» пәнін оқыту әдістемесі. Мұғалімдерге арналған оқу-әдістемелік құрал. – Алматы: «Бөбек» ҰҒПББСО, 2013. – 176 с.
3. Өзін-өзі тану. Оқытушыға арналған әдістемелік құрал. Кудышева Б. К., Джуматова Г. Ж., Серовайская Д. Е., Калиева Г. И. – Алматы: «Бөбек» ҰҒПББСО, 2007.
4. «Өзін-өзі тану» пәнін оқыту әдістемесі. Оқу құралы/ А.А. Қарабұтова, Н.А. Анарбек, Г. и. Калиева – Нұр-сұлтан: «Талар» коммерциялық емес акционерлік қоғамы, 2020. – 294 б.
5. Рухани-адамгершілік білім беру призмасы арқылы заманауи сабақ: «Өзін-өзі тану» РАББ бойынша инновациялық қызмет жағдайында сабақты жоспарлау, ұйымдастыру және талдау бойынша әдістемелік ұсынымдар. - Алматы, 2010
6. Мукажанова Р. А., Омарова Г. А. «Өзін-өзі тану» және басқа да оқу пәндері: оқыту мазмұны мен әдістерін интеграциялау мүмкіндіктері. Мұғалімдерге арналған оқу-әдістемелік құрал./ - Алматы:"Бөбек" ҰҒПББСО, 2013. -128 Б.
7. Корчак / сер. Гуманистік педагогиканың антологиясы-М.: Шалва Амонашвили баспасы, 1998.
8. Селевко Г.К. Педагогические технологии на основе активизации, интенсификации и эффективного управления УВП. - Москва. НИИ школьных технологий, 2005.
9. Количенко А.К.Энциклопедия педагогических технологий: Пособие для преподавателей. – СПб.: КАРО, 2002.
10. «Вечная мудрость сказок» (книга 1,2,3), А. Лопатина, М. Скребцова, - М, 2009.
11. «Вершины мудрости. 50 уроков и смысле жизни», А. Лопатина, М. Скребцова., - М, 2006.
12. Амонашвили Ш. А. Размышления о гуманной педагогике / Ш. А. Амонашвили. - М.: ИД Шалвы Амонашвили, 1996.
13. Амонашвили Ш. А.Гуманная педагогика. Актуальные вопросы воспитания и развития личности. Кн. 1. – М.: Амрита, 2010.
14. Выготский. /сер. Антология гуманной педагогики – М.: Издательский дом Шалвы Амонашвили, 2002.
15. Манифест гуманной педагогики. - Бушети, Грузия, 2011 г. – <http://ichp.org.ru/about-the-center/manifest-gp/>